

" कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको समुन्नतिको आधार ,शिक्षा,स्वास्थ्य,कृषि र पूर्वाधार" भन्ने गाउँपालिकाको दिर्घकालीन सोचलाई साकार पार्न यस गाउँपालिकाको ११ औं गाउँसभाको उद्घाटन समारोहमा पाल्नुभई राष्ट्र निर्माणमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्न यहाँ उपस्थित हुनु भएका प्रमुख अतिथि,विशेष अतिथि,आदरणीय गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु, कर्मचारी,पत्रकार तथा सुरक्षाकर्मी मित्रहरुलाई गाउँसभा तथा मेरो तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु । यस गरिमामय गाउँसभामा यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को वार्षिक निति तथा कार्यक्रम पेश गर्न पाउँदा मैले आफुलाई निकै हर्षित तथा गौरवान्वित महसुस गरेको छु ।

सर्वप्रथम यस पावन अवसरमा नेपालको प्रजातान्त्रिक आन्दोलन,राजनैतिक अग्रगमन र लोकतन्त्रको सवलीकरण गरी संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रलाई संस्थागत विकास गर्न आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रन्दान्जली अर्पण गर्दछु साथै कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा २०७९असोज १९ गते देखी २४ गते सम्म परेको बर्षामा आफ्नो ज्यान गुमाउनु हुने नागरिकहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । सुन्दर,समुन्नत र समृद्ध कनकासुन्दरी गाउँपालिका निर्माण गर्ने हाम्रो प्रतिवद्धता, समस्त गाउँपालिका बासीको विकास र समृद्धिको चाहना, हामीले निर्वाचनका क्रममा हाम्रा मतदाताहरुप्रति अभिव्यक्त गरेका प्रतिज्ञाहरु सकभर पुरा गर्ने दिशामा हामीले आगामी आ.व.२०८०।८१ को निति तथा कार्यक्रमलाई अभिमुख गरेका छौं ।

यसका लागि दिगो विकासको राष्ट्रिय लक्ष्यहरुको स्थानीयकरण गर्दै गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण, स्थानीय स्रोतको पहिचान र अधिकतम परिचालनगरी समावेशी, जलवायु उत्थानशील तथा दिगो स्थानीय आर्थिक विकास,गरिबी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुर्याउने, छिटो प्रतिफल दिने आमदानी र रोजगारी बृद्धि हुने सार्वजनिक निजीक्षेत्र र समुदायको लागत सहभागीता जुट्ने, समावेशी विकासमा योगदान पुग्ने, राजश्व परिचालनमा योगदान पुग्ने तथा समाजिक न्याय, लैङ्गिक समानता र सशक्तिकरणलाई योगदान पुग्ने आयोजना तथा कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरिने छ ।विश्व महामारीको रुपमा फैलिएको कोभिड १९ बाट नराम्ररी थला परेको अर्थतन्त्र जुर्मुराउन नपाउँदै फेरी युकेन युद्ध र सोबाट विश्व आपूर्तिमा आएको संकुचनले नेपालको अर्थतन्त्रलाई पनि गम्भीर रुपमा असर पारेको छ । यसबाट संघीय सरकारको राजश्व परिचालनमा प्रभाव पर्नगई स्थानीय तहले पाउनु पर्ने वित्तीय हस्तान्तरणमा नकारात्मक असर परी हाम्रो गाउँपालिकालाई गत वर्षभन्दा कम बजेट प्राप्त भएको छ । यस विशिष्ट परिस्थितिमा हामीले हाम्रो अर्थतन्त्रलाई पुनरुत्थानशील क्रियाकलाप मार्फत अगाडी बढाउँदै दिगो आर्थिक विकासगरी समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्ने मूल लक्ष्य हाँसिल गर्नु परेको छ । यसका लागि हाम्रो गाउँपालिकामा स्थानीय आर्थिक विकास हुने कार्यक्रमलाई विशेष जोड दिनु पर्ने अवस्था श्रृजना भएको छ । सेवा प्रभावलाई थप प्रभावकारी बनाई सुशासनको अनुभूति जनतामा ल्याउन गाउँपालिकाको क्षमता विकास गर्न आवश्यक छ ।

वार्षिक निति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका क्रममा गाउँपालिकालाई विभिन्न सुझाव दिनुहुने सम्पूर्ण राजनैतिक दल, समाजसेवी, बुद्धिजीवी, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष ज्यूहरु, प्रधानाध्यापक ज्यूहरु सम्पूर्ण आमामुवा दाजुभाई दिदीबहिनीहरु लगायत गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरुलाई हार्दिक आभार सहित हामी सबैको तर्फबाट हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दै अब म यस गाउँपालिकाको आ.व.२०८०।८१ को वार्षिक निति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

विकास तथा समृद्धिको लक्ष्य प्राप्तिका अवसर तथा चुनौती

विद्यमान अवसरहरू:

हाम्रा लागि देहाय बमोजिमका अवसरहरू रहेकाछन:

१. संविधानतः अधिकार सम्पन्न स्थानीय सरकार स्थापना भै २२ वटा एकल अधिकार सहित विविध साझा अधिकार किटान हुनु ।

२. आफ्ना अधिकार क्षेत्रका विषयमा कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको आफ्नो विकास र समृद्धिका लागि आवश्यक पर्ने ऐन, कानून, कार्यविधि, निर्देशिका, निति तथा योजना तर्जुमाको अभ्यास हुनु ।
३. विकास निर्माणका विविध विषयमा नीति कार्यक्रम तथा बजेट सञ्चालन गर्ने अधिकार प्रष्ट हुनु।
४. गाउँपालिका भित्र भौगोलिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक विविधता रहनु ।
५. सबै वडाहरूमा आफ्नै भवनहरू निर्माण भई वडा कार्यालयहरूमा सडक पूर्वाधारको पहुँच हुनु ।
६. घरहरूको निर्माणमा भवनसंहिता पालना हुने क्रम बढ्नु तथा नक्सापास गर्न नागरिकको आकर्षण बढ्नु ।
७. शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रमा पूर्वाधार विकास हुनु ।
८. कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा विभिन्न भु-भागमा उत्पादन हुने अर्गानिक तरकारी, अन्नबाली तथा फलफुलहरू पर्याप्त मात्रामा उत्पादन हुनु ।

विद्यमान चुनौतीहरू:

हाम्रा सामु देहाय बमोजिमका चुनौतीहरू रहेकाछन्:

१. रोजगारउन्मुख सीपमूलक शिक्षाको विकास गर्नु ।
२. उत्पादन भएका अर्गानिक तरकारी, अन्नबाली तथा फलफुलहरूलाई सयमै बजार सम्म पुर्याउन सक्नु ।
३. गुणस्तरीय बीउबिजन मलखाद समयमा नै उपलब्ध गराउनु ।
४. युवा जनशक्तिलाई कृषि व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्नु ।
५. ब्यावसायिक कृषकको संख्या वृद्धि गर्नु ।
६. वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका सीप युक्त युवाको सीप तथा पुँजीलाई उद्यम विकासमा उपयोग गर्नु।
७. निर्माण भएको पूर्वाधारको मर्मत संभार पद्धतिको विकास गर्नु ।
८. सडक लगायतका पूर्वाधारको उपयोग योजना ,डिजाइन तथा ड्रइङ विना गरिने सडक तथा अन्य पूर्वाधारका संरचना निर्माणको कार्यलाई रोक्नु ।
९. भिरालो ठाउँ, बाढी पहिरो लगायतका प्रकोपको उच्च जोखिम भएका वस्तीमा भवन निर्माण कार्यलाई रोक्नु ।
१०. बैज्ञानिक, जलवायु उत्थानशिल तथा व्यवहारीक एवम् उपयुक्त भूउपयोग योजना तर्जुमा गरी लागू गर्नु।
११. सञ्चार सेवा प्रदायक संस्थाहरू बाट प्रभावकारी सेवा प्राप्ति र ब्यवस्थित गर्नु ।
१२. प्राकृतिक स्रोत तथा नदिजन्य पदार्थ (ढुंगाबालुवा ,गिट्टी ,) को मापदण्ड अबलम्बन नगरि अत्यधिक दोहन रोक्नु ।
१३. विभिन्न कालखण्डमा गाउँपालिकामा निर्माण भएका पुर्वाधारका संरचना (पूँजीगत सम्पति) को लगत तयार तयार गर्नु, मुल्यांकन गर्नु तथा सेवा प्रभावमा प्रभावकारी उपयोग सम्बन्धी योजना (Asset Management Plan) तयार गरी कार्यान्वयन गर्नु ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमाका आधारहरू

नेपालको संविधानमा स्थानीय शासन सम्बन्धी उल्लेख भएको नीतिगत ब्यवस्था , स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहले आवधिक, वार्षिक तथा रणनीतिक योजनाहरू बनाई लागू गर्दै जानुपर्ने प्रावधान, राष्ट्रिय योजना आयोगले जारी गरेको स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७८, पन्ध्रौँ आवधिक योजनाको मूलभूत पक्षहरू अनुसार विभिन्न चरणको सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०को वार्षिक नीति तथा ८१/ कार्यक्रम तयार गरिएकोछ ।

पन्ध्रौँ योजना,को मार्गचित्र २०३० दिगो विकास लक्ष्य , कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको आवधिक योजनामध्यमकालीन , गाउँपालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याइएका कानुनी प्रावधान समेतलाई ध्यानमा राखी यो नीति तथा कार्यक्रम ,खर्च योजना ल्याइएकोछ।

उद ,सर्वसाधारण जनता ,गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास निर्माणको कार्यमा गाउँपालिका भित्रका आम उपभोक्ताहरूयोगी ब्यवसायीहरूसामाजिक संघसंस्थाहरू तथा विकास साझेदारहरूको निरन्तर सहयोग रहदै आएको छ , । विकास र सुशासनको लागि जनप्रतिनिधिहरूले स्पष्ट दृष्टिकोण सहित अगुवाई गर्ने हो भने प्रशासनिक संयन्त्रले त्यसलाई प्राविधिक तथा कानुनी ढाँचा

भिन्न आवद्ध गराउने हो । आम नागरिकहरूले साथ सहयोगसुझाव दिने हो , । जनसहभागीता एवं जनपरिचालनको क्षेत्रमा गाउँपालिकाले कायम गरेको इतिहासलाई अक्षुण्ण राख्दै शासकीय प्रबन्धमा जवाफदेहितागुणस्तरियता एवं ,पारदर्शिता , स्वच्छतायुक्त जनसहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा सुविधालाई प्रभावकारी, पारदर्शी, छरितो र दुरुस्त रूपमा प्रदान गर्न क्षमतायुक्त कर्माचरी संगठन मार्फत प्रशासन तथा चालू खर्चलाई मितव्ययी बनाईनेछ । यसबाट सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी तथा विकेन्द्रित तुल्याउदै हाल सम्म पूँजीगत खर्च नबढेको वर्तमान अवस्थामा आगामी वर्षमा पुजिगत खर्च बढाउने नीति लिइएको छ । संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान एवं वित्तिय हस्तान्तरणको उच्चतम र प्रभावकारी परिचालन एवं उपयोग गर्दै वित्तिय आत्मनिर्भरता कायम गर्न प्रयत्न गरिने छ ।

यस गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा समृद्ध, समावेशी, स्वच्छ, सुरक्षित, स्वावलम्बी र सुशासित समुदाय निर्माण गर्ने उद्देश्य लिएकोछ। जनताको मौलिक अधिकार र प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्नका लागि सहभागीताका माध्यमबाट पारदर्शिता र जवाफदेहितालाई जोड दिइनेछ ।

चालू आ को हालसम्मका प्रमुख उपलब्धीहरूको संक्षिप्त विवरण भौतिक.व.उपलब्धि

भौतिक पूर्वाधार विकास

यस गाउँपालिकामा हाल सम्म सबै वडा तथा बस्तिहरूमा ग्राभेल तथा कच्चि सडकको पहुच विस्तार भएकोछ । गाउँपालिका भित्रका अधिकांस बस्ति भित्रका गोरेटो बाटोहरु पि.सि.सि र आर.सि.सि भएका छन । गाउँपालिकाले विभिन्न वस्ती र पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा समेत पर्याप्त गाडी चल्ने सडक पूर्वाधार विस्तार भएकोछ । गाउँपालिकाबाट अन्य गाउँपालिका तथा प्रमुख राजमार्ग सम्मको सडक पहुँचलाई सुदृढ बनाउने प्रयास गरिएकोछ । हिमा नदिमा पर्ने कनकासुन्दरी गाउँपालिका वडा नं ४ भैसेरीमा पक्की पुल र वडा नं ८ कोटघरमा बेलिब्रिज पुल निर्माणाधिन अवस्थामा छन । रानिसैन, बागमारे र लेकपोरको आधारभुत स्वास्थ्य इकाई कन्द्रहरूमा पक्की भवन निर्माण भइरहेकोछ ।

सिंचाइ:

गाउँपालिकाका विभिन्न वडामा रहेको कुल खेतियोग्य ८७५० हेक्टर जमिन रहेको छ । जसमध्ये हाल ४०४०.३ हेक्टरमा खेति गरिदै आएको छ । यस मध्य १७५६.१८ हेक्टरमा जमिनमा १२ मिहना सिंचाइ सुविधा प्राप्त हुने अवस्था सृजना भएकोछ । वि सं २०७९ साल असोज १९ गते देखि २४ गते सम्मको अविरल वर्षाका कारण क्षत बिच्छेद अवस्थामा रहेका सम्पूर्ण सिंचाई कुलाहरु स्थायी तथा अस्थायी रूपमा निर्माण गरि देश भरिने प्रसिद्ध रहेको जुम्ली मार्सि धान उत्पादन गर्ने प्रयास गरिएकोछ । जलवायु परिवर्तनको प्रभावका कारण समयमा पानी पर्ने कुरामा चुनौती थपिएकोछ ।

सामाजिक विकास

गाउँपालिकामा रहेको १५ शैयाको अस्पताल निर्माणधिन अवस्था रहेको । कार्यालयबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा लगायत शिक्षा, स्वास्थ्य,सामाजिक सुरक्षा भत्ता, व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा बैकिङ कारोबार आदिमा सूचना प्रविधिको प्रयोग भएकोछ । ४ वटा विद्यालयमा १५ कोठे पक्कि भवन तथा सौचालय निर्माण भएका छन । गाउँपालिका भित्रका सबै सामुदायीक विद्यालयहरूमा इन्टरनेट जडानका लागि सम्झौता भएको छ । माध्यामिक विद्यालयरुमा विज्ञान प्रयोगशाला तथा पुस्तकालय स्थापनाका लागि अनुदान निकास गरिएको छ । शैक्षिक गुणस्तर बृद्धिका लागि शिक्षकहरूलाई विभिन्न विषयमा तालिम सन्चालन गरिएकोछ । स्थानिय विषय बस्तुलाई समेटेर १ कक्ष देखि ८ कक्षा सम्म स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माण गरि कार्यन्वयन गरिएको छ । MBBS अध्ययनका लागि छात्रवृती प्रदान गरि एक जना छात्राले नेपालगञ्ज मेडिकल कलेजमा अध्ययन गरिरहेको छन् । मातृ तथा शिशु मृत्यु दरलाई न्युन पार्न गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण वडाहरूमा गर्भवती आमा तथा नवजात शिशुहरूलाई अल्ट्रासाउण्ड विधिबाट परिक्षण गरिएकोछ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वस्थ्यकर्मीहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न प्रकारका तालिमहरु सन्चालन गरिएकोछ । विदेश जाने व्यक्तिहरूको लागि कोभिड १९ खोपको QR CODE सेवा उपलब्ध गराई बैदेशिक रोजगार जान सहजता गरिएकोछ र सम्पूर्ण खोप भण्डारणको लागि ILR Refrigerator को व्यवस्था गरि गुणस्तरिय खोप प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगिताबाट उत्कृष्ट भएका ५ जना खेलाडीहरूलाई

प्रदेश स्तरिय खेल खेल्ने व्यवस्था गरिएकोछ । बैदेशिक रोजगारमा जाने व्यक्तिहरुको लागि श्रम स्वीकृती तथा पुन श्रम स्वीकृत गाउँपालिकाबाटै गरिने व्यवस्था गरिएकोछ ।

आर्थिक विकास

कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा कृषक हरूले उत्पादन गरेका तरकारी र फलफुलहरु भण्डारण गरि राख्नको लागि एउटा शितभण्डार निर्माणाधिन अवस्थामा छ । कृषि क्षेत्रको विकासबाट रोजगारी श्रृजना गरि आत्मनिर्भरता बढाउन ३३ वटा कृषि सहकारी संथा १०२ कृषि समुह र ३५ वडा कृषि फर्म स्थापना गरि कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ । पालिका भित्रका विभिन्न क्षेत्रहरुमा उत्पादनको प्रकृति हेरि ३ वटा स्याउ पकेट क्षेत्र, ६ वटा सिमि, आलु र फापर पकेट क्षेत्र, २ वटा मौरी पकेट क्षेत्र र ९ वटा ओखर पकेट क्षेत्र घोषणा गरि अनुदान मार्फत उत्पादन भइरहेकोछ । वर्तमान समयमा तेलको मुल्य आकाशिएको अवस्थामा कनकासुन्दरी गाउँपालिकालाई तेलमा आत्म निर्भर बनाउन स्थानिय स्तरमा उत्पादन हुने ओखरको तेल निकाल्ने ३ वटा र सूर्यमुखि तेल निकाल्ने १ वटा मेसिन खरिद भई सन्चालनमा ल्याउने प्रयास भईरहेको छ । पशुपालनका क्षेत्रमाहरुमा किसानहरुलाई उत्प्रेरित गरि मासु दुध र दग्धजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउन ४ वटा भेडाबाख्रा पकेट क्षेत्र २८ वटा निजि भेडाबाख्रा फर्म र ३९ वटा भेडाबाख्रा पालन समुह मार्फत भेडाबाख्रा वितरण तथा अनुदान प्रदान गरि पशुपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिएकोछ । पशुपालन क्षेत्रमा नश्ल सुधार गरि उन्नत जातको पशुहरु उत्पादन गर्न कृतिम गर्भाधान कार्यक्रम सन्चालनमा ल्याइएकोछ । पशुपन्छीमा लाग्ने विभिन्न रोगका कारण कृषकहरुलाई पुग्ने क्षेतिलाई न्यूनिकरण गर्न विभिन्न प्रकारका खोपहरु र औषधि घुम्टि सेवा मार्फत र पशु ईकाइ केन्द्रबाट नि-शुल्क रुपमा वितरण गर्ने व्यवस्था गरिएकोछ ।

वनवातावरण , जलवायु परिवर्तन तथा विपद् व्यवस्थापन

वन जलाधार ,जैविक विविधता ,वन्यजन्तु ,वनस्पति ,व्यवस्थापनलाई समेटने गरी यसबाट प्राप्त हुने काठहरित ,जडिवुटी ,दाउरा , उद्यम र पर्यापर्यटनको विस्तार गर्ने प्रयास गरिएकोछ । गाउँपालिकामा रहेका सामुदायिक वनमा उपयोग र संरक्षण सहितको वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनका अभ्यासहरु प्रारम्भ गरिएकोछ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

गाउँपालिकाले ६ वटा ऐनवटा नियमावली ८ ,, ३८ वटा कार्यविधि, र १ वटा मापदण्ड र २ वटा योजनाहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ । त्यसै गरी व्यवस्थित शहरीकरण तथा वस्ति विकासको लागि आवश्यक ५ वर्षे आवधिक योजना तर्जुमा गरेको छ । गाउँपालिकाले संगठन तथा ब्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सो अनुसारको संगठन संरचनाजनशक्ति र कार्यविवरण , तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएकोछ । यस गाउँपालिकाले गत आ नको स्थानीय तह संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्क .व.(LISA) मा ७२ अंक प्राप्त गरेको छ । राजश्व सुधार कार्ययोजनाको कार्यान्वयनबाट आन्तरित राजश्व स्रोतको दायरामा वृद्धि भएकोछ ।

१. आर्थिक विकास सम्बन्धि नितिहरु

- कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको केन्द्रमा संचालनमा रहेको कुमारी बैंकको सेवालालाई प्रभावकारी र सहज बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष भित्र कम्तीमा १ वडा एक नर्सरी र गाउँपालिकामा निर्माण भइरहेको शित भण्डारलाई व्यवस्थित पादै लगिने छ।
- आगामी वर्षभित्र ३ वटा पर्यटकीय गन्तव्य स्थलहरु पाण्डबगुफा, विराट दरवार र कनकासुन्दरी मन्दिरलाई आन्तरिक धार्मिक तथा वाह्य पर्यटक स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- बर्षमा कम्तीमा २ पटक प्रत्येक पसलको बजार अनुगमन गरिने कार्यलाई तिब्रताका साथ अगाडी बढाइने छ।
- गाउँपालिकालाई बार्षिक रुपमा सबै भन्दा बढी कर बुझाउने करदाता (व्यक्ति वा फर्म) लाई गाउँसभाबाट सम्मानित गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरमा उत्पादित कृषि उपजहरुको प्रदर्शनी मेला आयोजना गरी उत्कृष्ट कृषकहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

- कृषि क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरी रोजगारीका अवसरहरु सुनिश्चित गरिनेछ ।
- होटल, भोजनालय र चमेनागृह आदिको पूर्वाधार सेवा र खाद्य गुणस्तर सुनिश्चित गर्न वर्षमा कम्तिमा ३ पटक प्रत्येक पसलको निरीक्षण र अनुगमन गरिनेछ साथै स्थानीय उत्पादनबाट बन्ने परिकारहरुलाई पर्वर्द्धन गर्न तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- आगामी आ.ब. भित्र वित्तीय संस्थामार्फत कृषि बिमा संचालनमा ल्याउनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष भित्र पहिचान भएको कृषि पकेट क्षेत्रमा कृषि, बागबानी, स्याउ खेती, मौरीपालन, ओखर खेती आदि कार्य गर्न कृषकहरुलाई नविनतम ज्ञान, सिप र तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- पशुपंक्षी व्यवस्थापन सम्बन्धी मापदण्डहरु परिपालना गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- स्थानीय स्थानमा उत्पादन हुने ओखर, आरु, ढटेलो, सुर्यमुखी जस्ता तेलन नगदेबालीको उत्पादन गर्न कृषकहरुलाई पोत्साहित गरिनेछ ।
- भेडा बाखाको उन प्रसोधन गरी राडि पाखी उत्पादन, ढाका बुनाई तथा ठेटुवाको कपडा, अल्लो उत्पादन, प्रसोधन र बिक्रि वितरण गर्न पोत्साहित गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास सम्बन्धि नितिहरु

- आगामी आ.ब. भित्र हरेक घरधुरीको पारिवारिक विवरण (Household Folder) अद्यावधिक र सुरक्षित गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- महिला घरमुली भएका अति विपन्न महिलाहरुलाई आवासको व्यवस्था गर्ने प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
- सबैको लागि निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गर्नको लागि स्वास्थ्य चौकीहरुमा आवश्यक वजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- प्रत्येक वर्ष बाल स्वास्थ्य, महिला स्वास्थ्य एवं सुलभ स्वास्थ्य सेवाको प्रत्याभूतिका लागि यस आ.व. मा २ वटा घुम्ति स्वास्थ्य शिविर संचालनको लागि रकमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गत आ.व.देखि संचालनमा रहेको गर्भवती तथा सुत्केरी आमाकालागि स्थापना भएको आपतकालिन कोषलाई निरन्तरता दिई आगामी आ.व.मा थप बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ तथा प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- आगामी वर्ष भित्र नेपाल सरकारको अवधारणा अनुसार नागरिकले स्वास्थ्य वीमाको सुबिधा प्राप्त गर्नको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आगामी आ.ब. भित्र विद्यालयमा वालमैत्री पढाई निरन्तर र गुणस्तरीय रुपमा संचालन हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा अध्ययन गर्ने व्यवस्थाका लागि नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- चिकित्सा क्षेत्रको छात्रवृतीलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- आगामी वर्ष भित्र सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार गरी प्रभावकारी रुपमा शैक्षिक गतिविधिहरु संचालन गरिनेछ ।
- आगामी वर्ष भित्र लासीपाटमा रंगशाला निर्माण कार्यको लागि प्रदेश सरकार र नेपाल सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- आगामी आ.व.मा छुवाछुतमुक्त गाउँपालिका बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादन हुने मदिरालाई नियमन गरी करको दायरामा ल्याइनेछ ।
- बालविवाह उन्मुलनको लागि जनचेतनामूलक कार्यक्रमको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- बालश्रम मुक्त गाउँपालिका बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

- लक्षित वर्गलाई सीप र उद्यमशिलता प्रबर्धनको लागि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ।
- यसै आ.ब. भित्र कम्तिमा एक वटा सामुदायिक सूचना केन्द्र संचालनमा ल्याइनेछ।
- सामाजिक, धार्मिक, सांस्कृतिक कुरीतिहरु विरुद्धको अभियान निरन्तर संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिका स्तरिय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गरिनेछ।
- गाउँपालिकालाई लैंगिक हिंसा मुक्त बनाउनकालागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

३. पूर्वाधार विकास सम्बन्धि नितिहरु

- पालिका स्तरीय कुनै पनि सार्वजनिक तथा निजी भवन निर्माण कार्य गर्दा भवन निर्माण मापदण्ड अवलम्बनका साथै नक्सा पास गरी भवन निर्माण गर्नु पर्ने व्यावस्था गरिनेछ।
- पालिकामा नक्सापास फाँटको व्यवस्था मिलाइनेछ साथै यस अघि निर्माण भएका भवनहरुलाई समेत नक्सापासको दायरामा ल्याइनेछ।
- पालिका स्तरीय बृहत आयोजनाहरुमा आवश्यक पर्ने इन्जिनियरिङ्ग मापदण्ड अनुरूप निर्माण कार्य गर्नु परेमा परामर्श सेवाद्वारा डि. पि. आर. (DPR) मार्फत गर्नु पर्ने व्यावस्था गरिनेछ।
- आवधिक योजनमा प्राथमिकिकरणमा परेका सडक संजाललाई पहिलो प्राथमिकता दिइने व्यवस्था गरिनेछ।
- नाम्म गमगढी राजमार्ग देखी कनकासुन्दरी मन्दिर र जुम्ला रारा राजमार्ग देखी मर्फान डोरिल्ला सम्म झुलुङ्गे पुल निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।

४. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि नितिहरु

- वातावरणिय स्वच्छता सम्बन्धि चेतना बढाई वातावरणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्दै वन ,वन्यजन्तु,पशुपंक्षी,वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ।
- नदी नियन्त्रण, पहिरो नियन्त्रण ,जलाधार संरक्षण ,वन फडानी नियन्त्रण ,आगलागी नियन्त्रण ,वन्यजन्तु चोरी निकासी र वन पैदावर नियन्त्रण कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- बृक्षारोपण कार्यक्रम अन्तर्गत वार्षिक रुपमा एक योजना न्यूनतम ५ बिरुवा रोप्ने रोपाउने कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन ,जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण लगायतका बिषयलाई महत्वका साथ सम्बोधन गरिनेछ।
- गाँउपालिकाका सम्पूर्ण वडाका वडा स्तरीय विपद् ब्यवस्थापन समितिलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरि परिचालन गरिनेछ।
- गाँउपालिका क्षेत्रका सामुदायिक वनका पदाधिकारीहरु तथा टोलविकास संस्थाका पदाधिकारिहरुलाई वन जङ्गल संरक्षणका लागी क्षमता अभिवृद्धी तालिम तथा जनचेतना मूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- जलवायु परिवर्तनले विश्वलाई नै चुनौती दिइरहेको वर्तमान परिप्रेक्ष्यमा जलवायु परिवर्तनलाई तल्लो तहबाट नै सामना गर्ने खालका गतिविधीहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- गाँउपालिका क्षेत्रभित्र विधमान र आउन सक्ने प्रकोप तथा विपदहरुलाई समेत ध्यानमा राखी जलवायु परिवर्तनसँग सम्बन्धित क्षेत्रमा कार्य गर्ने विभिन्न निकायसँग सहकार्य गरि अगाडी बढने नीति अख्तियार गरिनेछ।
- प्रत्येक बर्ष एक एक वटा सामुदायिक बनमा बृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- प्रत्येक आर्थिक बर्षमा सञ्चालनमा रहेका योजनाहरुमा बायोइन्जिनियरिङ्ग कार्य अनिवार्य गरिनेछ।
- वायोइन्जिनियरिङको लागि स्थानिय स्तरमा रहेका विरुवाहरुलाई बढि प्राथमिकता दिइनेछ।

- यस पालिकाका सम्पूर्ण वडा भित्र अनियन्त्रित रूपमा उत्खनन भइरहेका गिट्टि वालुवा तथा बन पैदावारहरूलाई स्थानिय सरकारको नियमानुसार राजश्वको दायरामा ल्याउनुका साथै वातावरणीय प्रभाव कम गर्न IEE को कार्यलाई अगाडी बढाइनेछ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापनका लागी पलाष्टिजन्य पदार्थको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासन सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँपालिकाबाट जनतालाई उपलब्ध गराउने सेवा सुबिधाको बिस्तृत विवरण उल्लेख गरी नागरिक बडापत्र तयार गरि प्रभावकारी रूपमा कर््यान्वयन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयहरूले वडा नागरिक बडापत्र तयार गरी सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- प्रत्येक वडा कार्यालयहरूले आफ्नो वडाभित्रका सम्पूर्ण तथ्याङ्कहरू समेटी वडा प्रोफाईल बनाउने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- गाउँपालिकामा संचालन भएका बिकास निर्माणका कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन, प्रगति समिक्षा, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक लेखापरीक्षण र सार्वजनिक लेखापरीक्षण र सार्वजनिक सुचनालाई विद्भुतीय प्रणाली मार्फत सुशासनलाई बढवा दिईनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट संचालित बिकास निर्माणका आयोजना तथा कार्यक्रमको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न अनुगमन र सुपरिवेक्षण प्रणालिलाई प्रभावकारी बनाउनका साथै संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त आयोजनाहरूको पनि अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्न पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा भित्रमा कार्यरत सम्पूर्ण कर्मचारीलाई कार्य दक्षताको आधारमा उत्कृष्ट छनौट गरी पुरस्कृत गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ।
- कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधाका लागि क्रमशः कम्प्युटरकृत र सूचना प्रविधिमैत्री बनाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- सभा तथा कार्यपालिकाका निर्णयहरू गोप्ये राख्ने भन्ने बाहेका अन्य निर्णयहरू ३ दिन भित्र वेभसाईटमार्फत सार्वजनिक गरिनेछ।
- यसै आ.ब.मा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र अन्य मन्त्रालयबाट उपलब्ध गराएको नमूना कानून बमोजिम आवश्यक कानून स्वीकृत गरी लागू गरिनेछ ।
- प्रत्येक आ.व.को पहिलो चौमासिक भित्र अचल सम्पत्ति तथा स्थानीय तहमा हस्तान्तरण भई आएका (विद्यालय भवन, स्वास्थ्य केन्द्र/उपकेन्द्र भवन, कृषि पशु सेवा केन्द्रका भवन, अन्य सरकारी र सामुदायिक भवन, जग्गा जमीन, पुर्वाधार, सम्पन्न योजना, आयोजना वा कार्यक्रम) आदिको विवरण अद्यावधिक गरी सार्वजनिक गरिनेछ ।
- प्रत्येक आ.व.को पहिलो चौमासिकभित्र स्थानीय तहको साझेदारीमा काम गर्ने गैर सरकारी संघ संस्थाको विवरण अद्यावधिक गरी सार्वजनिक गरिनेछ ।
- यसै आ.ब. भित्र सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी स्थानीय तथ्यांक अध्यावधिक र संरक्षण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- गाउँपालिकाले सम्पादन गर्ने सबै कार्यको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक वर्ष संघीय सरकारले देश भरिका स्थानीय तहहरूको (LISA, FRA र प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग) बाट हुने स्वमुल्याङ्कनका सूचकहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कर््यान्वयन गरी उत्कृष्ट गाउँपालिका बनाउन आगामी आ.व.को पहिलो चौमासिक देखिनै अनिवार्य काम गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- गाउँपालिकाको कार्यसम्पादनमा आवश्यक पर्ने ऐन, नियमवली, कार्यविधी र निर्देशिका तयार गरिनेछ ।

६. बजेट योजना तथा वित्तिय व्यवस्थापन सम्बन्धि

- प्रत्येक आ.व.मा राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन र प्रक्षेपण भई आन्तरिक आयमा १० प्रतिशत अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।
- आगामी आर्थिक बर्षभित्र सबै बिषयक्षेत्र समेटी आवधिक योजना तयार भई सार्वजनिक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

- आवधिक र रणनीतिक विकास योजनाको आधारमा मात्र बार्षिक विकास योजनाहरु तर्जुमा भई आगामी बर्ष देखी संचालनमा ल्याईनेछ ।
- प्रत्येक आर्थिक बर्षको अन्त्यमा पेशकी फछ्छ्यौट भएको हुनेछ ।
- आगामी बर्ष भित्र सहभागितामूलक एवं समावेशी योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन (विपन्न वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, समुदायका व्यक्तिको सहभागिता सुनिश्चित भएको) प्रक्रिया अवलम्बन गरी योजना तर्जुमा गरिनेछ ।

७. स्वास्थ्य सम्बन्धि नितिहरु

- भोगोलिक विकटता र आवश्यकताको आवश्यकताका आधारमा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- जनसङ्ख्या र भौगोलिक विकटताका आधारमा वर्थिङ्ग सेन्टरको विस्तार गर्न पहल गरिनेछ ।
- हाटसिजामा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको १५ शैया अस्पताल निर्माणमा तिव्रता दिई दरबन्दी व्यवस्थापनका लागी संघिय सरकार संग पहल गरिनेछ।
- गरिनेछ ।
- ANC, PNC, संस्थागत सुत्केरी, खोप कभरेज वढाउन क्यालेन्डर कार्यक्रमका लागी बजेट बिनियोजन गरिनेछ ।
- स्वयंम सेविकाको रिपोर्ट बुझाउन आउँदा आफै उपस्थित भए वापत प्रोत्साहन स्वरुप यातायात खर्च तथा मासिक बैठक भत्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- घर घरमा पुगेर जेष्ठ नागरिकहरुलाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा उपचार गर्ने निति यसै आर्थिक वर्षबाट शुरु गरिनेछ ।
- नेपाल सरकारको नागरिक स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित बनाउदै म स्वस्थ मेरो गाउँपालिका स्वस्थ जस्ता कार्यक्रमहरुलाई अगाडी ल्याइने छ ।
- आयुर्बेद चिकित्सा तथा योग शिक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन पोत्साहन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीमा रहेका बर्थिङ्ग सेन्टरलाई व्यवस्थापन गरि गुणतरिय सेवा प्रदान गर्नेका लागी स्टापनर्स र अ न मी लाई SBA तालिमको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र गाउँ घर क्लीनिकहरुलाई आउदो आर्थिक वर्षमा प्रभावकारी तथा थप सुदृकरण गर्दै लगिने व्यवस्था गरिनेछ ।
- पालिका भित्रमा रहेका कुपोषित बालबालिकालाई सुपोषित बनाउन संचालनमा रहेको हाटसिंजा पोषण पुनर्स्थापना केन्द्रलाई प्रभावकारी तथा व्यवस्थित बनाई निरन्तरता दिइने छ ।
- पालिका भित्र कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागी आवश्यकतामा आधारित तालिम संचालन गरिनेछ ।

८. राजस्व सम्बन्धि नितिहरु

- चालु आ व को श्रावण १ गते देखि लागु हुने गरी राजस्व परामर्शको सिफारिसमा करको दायरा बढाइनेछ साथै सबै व्यावसायीलाई व्यवसाय कर लगाइने छ ।
- प्रशासनीक संयन्त्रलाई छिटो छरितो मितव्यी बनाई प्रशासनिक खर्च घटाई विकास बजेट बढाउने नीति लिईनेछ ।
- गाउँपालिकाको कुल आन्तरिक राजस्वको केहि प्रतिशत पुँजीगत कार्यमा पनि खर्च गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको आर्थिक ऐन २०८० अनुसारको कर शुल्क, सेवा शुल्क दस्तुर र भाडा सम्बन्धी क्षेत्रमा लागु गरिनेछ ।
- करदाताको सुविधालाई मध्यनजर गर्दै कर सम्बन्धी जनचेतना जगाउन सरोकारवालहरूसँग सरसल्लाह लिन समय समयमा प्रभावकारी कार्यक्रम गरिनेछ ।

- बार्षिक रुपमा गाउँपालिकालाई सबैभन्दा बढि कर बुझाउने करदाता(व्याक्ति वा फर्म) लाई गाउँसभाबाट सम्मानित गर्ने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
- करदातालाई कर तिर्ने बानीको विकासका लागि करदाता शिक्षा कार्यक्रम गरिनेछ ।
- राजस्व स्रोत, दर, दायरा र कर संकलको अवस्था कर संलन सम्बन्धमा गरेको प्रयास समेतको विश्लेषण गरी सबै भन्दा बढी राजस्व संकलन गर्ने वडा कार्यालयलाई उचित प्रोत्साहनको व्यावस्था गरिनेछ ।
- कर्णाली प्रदेश सरकार उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय बाट पारित "नदि तथा खानीजन्य स्रोत उत्खनन् सडकलन तथा विक्री वितरणलाई व्यवस्थित गर्ने कार्यविधि २०७९" लाई क्रमश कार्यनव्यन गरिनेछ ।
- आन्तरिक स्रोत प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि श्रावण १ देखि भाद्र मसान्त सम्म यस गाउँपालिका अन्तरगत स्थायी रुपमा बसोबास गर्ने बासिन्दाहरूलाई वडा कार्यालयमा आआफ्नो लालपुर्जा सहित सम्पति दर्ता गर्न आह्वान गरिने छ ।-
- प्रत्येक वडा कार्यालयले असुली गरेको राजश्वका आधारमा गाउँपालिकाबाट वडाहरूलाई प्रदान गरिने बजेमा प्रथामिकता दिइनेछ।
- गाउँपालिकाले उल्लेखित राजस्व संकलन गर्ने नीति अवलम्बन गर्ने उदेश्यले आ. व. २०८०।८१ को लागि गाँउसभा बाट आर्थिक ऐन तथा गाउँ कार्यपालिकाबाट व्यावसायकर सम्बन्धी कार्यविधि र घर बहालकर सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- कनकासुन्दरी गाउँपालिका भित्र संञ्चालमा रहेका सम्पूर्ण व्यावसायीहरूलाई गाउँपालिकामा दर्ता गरी करको दायरामा ल्याइनेछ।
- गाउँपालिकालाई आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू खरिद गर्दा स्थानीय व्यापारीलाई सुचिकृत गरी खरिद गर्न प्रथामिकता दिइनेछ ।

९. दक्ष जनशक्ति उत्पादन सम्बन्धि नितिहरू

- लक्षित वर्ग विकास तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत विनियोजन भएको बजेट नै यसको प्रमुख स्रोत हुनेछ ।
- पहिलो चरणमा कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय, कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान तथा अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरू संग समन्वय गरि कार्यक्रमहरू अगाडि बढाईने छ ।
- यो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि वडास्तरीय एकिकृत योजना तर्जुमा गोष्ठी वाट सम्बोधन भई समावेश भएको हुनु पर्नेछ । लक्षित वर्ग विकास कार्यक्रम वाट लक्षित वर्ग बीच प्रतिष्पर्धा गराई छनौट गरिनेछ । यस कार्यक्रममा अति विपन्न गरीब दलित अपाङ्ग तथा महिलालाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेको कनकासुन्दरी माद्यामिक विद्यालय लुङ्कुमा संचालित ३ वर्षे पशु विज्ञान विषयलाई थप प्रभावकारी बनाउन पहल गरिनेछ ।
- कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान जुम्लामा संचालन हुने एम.बि.बि.एस. कार्यक्रममा स्थानीय नागरिकलाई सहज रुपमा अध्ययनकोलागि कोटा माग गर्न पहल गरिनेछ ।

१०. शिक्षा सम्बन्धि नितिहरू

- " प्रविधिमैत्रि शिक्षा कनकासुन्दरी गाउँपालिका , भविष्य निर्माणको आधार हाम्रा बालबालिका "
- कनकासुन्दरी गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका विद्यालयहरूको भौतिक पुर्वाधार विकासमा गत वर्ष जस्तै यस वर्ष पनि विशेष जोड दिइने छ।
- विधार्थीको शैक्षिकस्तर वृद्धि गर्नको लागि शिक्षण सिकाई कृयाकलाप संचालन हुने मुल थलो कक्षा कोठा सुधार तथा व्यवस्थापनका लागि वजेट विनियोजन गरिनेछ।
- प्रारम्भिक वालविकास शिक्षा संचालन गर्न गाउँपालिका स्तर वाट विशेष जोड दिनुका साथै वाल शिक्षा सहजकर्ताको क्षमता विकास तालिम संचालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै माध्यमिक विद्यालयमा स्थापना भएका कम्प्यूटर ल्याबलाई स्तरउन्नती गरी विद्यार्थीहरू प्रत्यक्ष लाभामबित हुने गरी कम्प्यूटर शिक्षा मा जोड दिइने छ ।

- गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयमा इन्टरनेट जडान तथा कम्प्यूटर वितरण गरी ५०% शिक्षकहरूलाई आइसिटी बेसमा आधारित तालिम दिइने ब्यबस्था मिलाइनेछ ।
- यस पालिकाभित्रका आइसिटी सम्बन्धी दखलता राख्ने शिक्षकहरू रहने गरी प्रबिधि मैत्री शिक्षक समाज गठन गरिनेछ ।
- शिक्षकको शिक्षण सिकाईमा विताउने समय अवधी सुधार योजना निर्माण गरि यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- माध्यमिक विद्यालयमा विज्ञान शिक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि एक विद्यालय एक विज्ञान प्रयोगशाला स्थापना गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- व्यवसायिक रोजगार उन्मुख दक्ष तथा सक्षम र प्रतिष्पर्धी जनशक्ति उत्पादन गर्न प्राविधिक शिक्षालय स्थापना गर्न विशेष जोड दिईने छ ।
- विद्यालयमा छात्रा मैत्री शौचालय नभएका कारण न्युन छात्रा उपस्थिती दर बढाउन पानी तथा स्वास्थ्य र सरसफाई सुविधा सहितको शौचालय निर्माण गर्न अनुदान दिने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयमा विद्यालय उमेर समुहका सत प्रतिशत विद्यार्थीहरू उपस्थित गर्न शैक्षिक सत्रको सुरुमा जनप्रतिनिधि शिक्षक वि.ब्य.स गाउँपालिकाका साझेदार संस्थाहरूको उपस्थितिमा घरदैलो गरी भर्ना अभियान संचालन गरिनेछ ।
- माथि उल्लेखित शिक्षा सम्बन्धी निती तथा कार्यक्रमहरू सफल बनाउन र प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरू संग समन्वय गरि कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- विद्यालय ब्यबस्थापन समितिका अध्यक्ष तथा शिक्षक अभिभावक संघका पदाधीकारीहरूको क्षमता विकासमा जोडदिइनेछ ।
- शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका लागि तालिम संचालन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- शिक्षा क्षेत्रमा योगदान गर्ने तथा विद्यायको कुशल प्रशासन शैक्षिक तथा भौतिक गुणस्तर बृद्धिमा टेवा पुर्याउने प्र.अ तथा शिक्षकहरूलाई पुरस्कारको ब्यबस्था गरिनेछ ।
- स्थानिय स्तरमा उत्पादित शैक्षिक सामग्रीहरूलाई बढवा दिन एक विद्यार्थी एक शैक्षिक सामग्री निर्माण गरी गाउँपालिकामा विद्यालय स्तरिय शैक्षिक सामग्री प्रदर्शन मेला गरिने छ ।
- यस गाउँपालिका वडा नं ७ स्थित श्री मालिका माध्यमिक विद्यालय खिच्चनेलाइ हरित विद्यालय घोषणा गरी गाउँपालिका भित्रका अन्य विद्यालयलाई हरित विद्याय बनाउन पहल गरिनेछ ।
- शिक्षा सम्बन्धिका विभिन्न दिवसिय कार्यक्रम मनाइ अन्तर विद्यालय प्रतियोगिता संचालन गरी विद्यार्थीहरूको क्षमता पहिचान गरिनेछ ।
- मुल्याङ्कन समितिबाट विद्यालयहरूको स्थलगत अनुगमन गरी शैक्षिक, भौतिक र जनशक्तिको आधार पुरा गरेको उत्कृष्ट विद्यालयलाई पालिकाको नमुना बिद्यालय घोषित गरिनेछ ।
- पालिका भित्र कक्षा १ देखी ८ सम्म स्थानियतहको पाठ्यक्रमलाई लागु गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- खस्कदै गरेको पठन सिपलाई सुधार गर्न प्रत्येक विद्यालयमा अनुगमन गरी त्यस्ता विद्यार्थीहरूको पहिचान गरी उपचारात्मक कक्षा संचालन गर्न जोड दिइनेछ ।
- पालिका भित्रका विद्यालयको शिक्षण सिकाईको अबस्थाको निरिक्षण तथा सुपरिवेक्षणका लागि स्रोत विज्ञ नियुक्त गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर बृद्धि गर्न शिक्षक विद्यार्थीको अनुपात मिलाई कक्षा थप , घटुवा तथा शिक्षक दरबन्दि मिलान गरिनेछ ।
- कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा प्रारम्भिक बालबिकास उमेरका बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि अभिभावक शिक्षा लागु गरिनेछ ।

- सामुदायिक विद्यालयमा अध्यापन गराउने सम्पूर्ण शिक्षकहरूलाई उत्साहित गर्न बार्षिक १५० दिनको शिक्षक खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रका परिचारिकाहरूको क्षमता बिकास गरी पालिकाभित्रका निरक्षरहरूको संख्या एकिन गरि पौढकक्षा मार्फत साक्षर गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ।
- विद्यालयमा दिवा खाजा पकाउने भान्सेहरूलाई स्थानीय परिकारको खजा बनाउन क्षमता विकास तालिम प्रदान गरी पालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयलाई जङ्कफुड निशेधित विद्यालय घोषणा गरिनेछ।
- पालिकाभित्रका सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूको बार्षिक २ पटक अनिवार्य स्वास्थ्य परिक्षण गर्ने ब्यबस्था मिलाइनेछ।
- मा वि लुङ्कुमा संचालन भएको कृषि पशु विज्ञान धारतर्फको ल्याबलाई ब्यबस्तथित बनाइने छ।
- सार्वजनिक पद धारण गरेका व्यक्तिहरूका छोरा छोरीहरूलाई अनिवार्य रुपमा सरकारी विद्यालयमा पढाउने अभियान संचालन गरिनेछ।
- पालिकाको शैक्षिक पात्रो बनाई विद्यालय सम्बन्धि कार्यक्रमहरूलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।
- यस कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको वडा नं १ एकदमै विकट रहेको र सो वडामा संचालनमा रहेको एक मात्र महादेव माध्यामिक विद्यालयमा विद्यार्थीहरू अध्यायन गर्नलाई दैनिक ३/४ घण्टा हिड्नु पर्ने अवस्थालाई मध्यनजर गरी सो विद्यालयलाई आवासिय विद्यालयको रुपमा संचालन गरिनेछ।

११. कृषि सम्बन्धि नितिहरू

- भौगोलिक प्राविधिक र आर्थिक सम्भावनाका आधारमा बृहत क्षेत्र (Growth Center) हरूको स्थापना तथा विकास तर्फ जोड दिइने छ।
 - औद्योगिक निति अनुरूप स्थापना हुने विशेष आर्थिक क्षेत्र (Special Economic Zone) हरूसंग समन्वय हुने गरी बजारको माग अनुसारको उपयुक्त परिणाम र गुणस्तरका विशेष कृषि बस्तु उत्पादन गर्न सरोकारवालाहरूको प्रतिबद्धताको आधारमा निम्न लिखित विशेष उत्पादन क्षेत्रहरूको किटान गरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- क) व्यावसायिक वाली/ बस्तु उत्पादन क्षेत्र (Commercial crop/Commodity Production Area)
- ख) प्रागारिक/ बिषादि रहित उत्पादन क्षेत्र (Organic/ Pesticide-free Production Area)
- ग) निर्यातमूलक वाली/ बस्तु उत्पादन क्षेत्र (Agri Product Export Area)
- किटान गरिएका कृषि उत्पादन क्षेत्रहरूमा उत्पादन सामाग्री, प्रविधि एवं प्राविधिक सेवा, कृषि सडक, ग्रामीण विद्युतिकरण, सिंचाइ, कृषि व्यावसाय ऋण, विमा, बजार व्यवस्था सुचना प्रणाली, उपयुक्त कृषि यान्त्रिकरण एवं प्रसोधन लगायतका सुविधाहरू सम्बन्धित सरकारी गैरसरकारी सहकारी तथा निजी क्षेत्रको सहकार्यमा एकिकृत रुपमा सुनिश्चित गरिनेछ।
 - व्यापारिक तथा भौगोलिक क्षेत्रको आधारमा गुणस्तरीय कृषिजन्य उत्पादन सामाग्री र उत्पादनको संकलन, प्रसोधन, संचय, ढुवानी र बजार मुल्य जस्ता व्यवसायिक सेवा प्रदान गर्न सरकारी तथा गैर सरकारी क्षेत्रको सहभागीतामा व्यावसायिक सेवा केन्द्रको स्थापना तथा विकास गरिनेछ।
 - सिंचाई कृषि सडक संकलन केन्द्र शित भण्डार (कोल्ड र फ्रोजेन स्टोरेज र कुलिङ्ग च्याम्बर)ग्रामीण विद्युतिकरण उपयुक्त, कृषि प्रविधिको विकास, परिक्षण सेवा जस्ता व्यवसाय प्रबर्द्धनका पूर्वाधारहरू सरकारी, निजि, सहकारी, गैरसरकारी तथा नागरिक समाज समेतको सहकार्यमा विस्तार गरिनेछ।
 - कृषि व्यवसाय प्रबर्द्धन गर्नका लागि कृषि व्यवसायका सम्भाव्यता र आवश्यकताको आधारमा कृषक एवं व्यापारीहरू तथा कृषि उद्यमी एवं सम्बन्धित सरोकारवालाहरू बिच हुने करार सेवलाई व्यवस्थित तथा बैज्ञानिक बनाइने छ।

- कृषिजन्य व्यवसायका लागि आवश्यक पर्ने उपकरण थ्रेसर, स्पिडकलर, बिडिड मेशिन, हार्भेष्टर, चिलिङ्ग भ्यान, कुलिङ्ग भ्याट, मिल्क प्रोसेसर, कृषि यन्त्र आदिमा गर्दा सम्बन्धित निकायहरूको सिफारिसमा व्यवसाय स्थापना का लागि ५० प्रतिशत छुट दिइनेछ ।
- बिपन्न बर्ग महिला र दलित बर्गबाट कृषि उद्यम स्थापना/ संचालन गर्न विशेष कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- शिक्षित बेरोजगार तथा सेवा निवृत्त व्यक्ति वा समुहलाई कृषि तथा पशुजन्य व्यवसाय स्थापना तथा सञ्चालनका लागि व्यवसायिक कार्यक्रम तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- बजारको मागको आधारमा कृषि व्यवसाय प्रबर्द्धन गर्न, जनशक्ति विकास गर्न जोड दिनुका साथै सरकारी सहकारी र गैरसरकारी स्तरमा तालिम दिने संस्थालाई समेत क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहयोग गरिनेछ ।
- सार्वजनिक क्षेत्रको जग्गा तथा अन्य क्षेत्रमा समेत सम्भाव्यताका आधारमा जडिबुटी खेतिको विकासलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
- राजमार्ग, सहायक मार्ग तथा कृषि/ ग्रामीण सडकहरूको आसपासका क्षेत्रहरूमा विकास गरिने कृषिजन्य व्यवसायिक पकेटहरूको लागि बजार संजाल विकास तथा विस्तार गरिनेछ ।
- कृषि उद्योग व्यवसाय प्रबर्द्धनको लागि उत्पादन थलो नजिक संकलन केन्द्र र शहरी क्षेत्रमा संगठीत थोक तथा खुद्रा बजार सुनिश्चित गर्नका लागि निजी तथा सहकारी क्षेत्र समेतको आर्थिक तथा व्यवस्थापकीय सहकार्यमा कृषि बजारहरूको विकास, विस्तार तथा व्यवस्थित गरिनेछ ।
- निजी एवं सहकारी क्षेत्र तथा स्थानीय निकायहरूको साझेदारीमा कृषि बजार तथा कृषि व्यवसाय संग सम्बन्धित सूचना प्रणालीको विकास, विस्तार र प्रवाह गरिनेछ ।
- कृषि बस्तुहरूको बजारमा प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणको सिर्जना गरी बजार प्रकृयाबाटै मुल्य निर्धारण हुने प्रणालीलाई प्रोत्साहित गरिनेछ । यस क्रममा संगठीत कृषि थोक बजार स्थलहरूमा सम्भाव्यताका आधारमा अक्सन(Auction) लगायत उपयुक्त मुल्य निर्धारण विधि लागु गरिनेछ ।
- कृषि बजारबाट स्थानिय निकायले व्यावसायीहरूबाट उठाउने गरेको शुल्क/ स्थानिय कर मध्येबाट कम्तिमा २० प्रतिशत रकम सोही बजारको निर्माण सुधार तथा प्रबर्द्धन कार्यमा खर्च गर्ने व्यावस्था मिलाइनेछ ।
- व्यावसायिक उत्पादन पकेटसंग आवद्धित हुने गरी सहकारी संस्था कृषक समुह गैर सरकारी संस्था तथा व्यापारी लगायतका उद्यमीले ग्रामीण क्षेत्रकमा सम्भाव्यताको आधारमा कृषि उपज संकलन केन्द्र प्रशोधन केन्द्र एवं पशुपंक्षी बधशाला स्थापना गर्न चाहेमा प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउनुका साथै भौतिक निर्माणको (जग्गा बाहेक) लागि केही सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।
- शित भण्डार (Cold and Storage ,Cold Chain Cold Chamber and Chilling Vat) कृषि थोक बजार तथा संकलन केन्द्र पशु बधशालाको संचालनमा लाग्ने विद्युत महशुलमा उद्यम व्यावसायको स्थापनाको १० बर्षसम्म २५ प्रतिशत रकम अनुदान दिइने छ ।
- प्राङ्गरिक खेती प्रविधिद्वारा उत्पादित कृषिबस्तुहरूको गुणस्तर प्रमाणीकरण गरी कृषि व्यवसायलाई प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
- बिउ विजन विरुवा पशुपंक्षी र खाद्य तथा कृषि बस्तुको आयात निर्यातमा प्रमाणीकरणको व्यवस्थालाई सुदृढ र सक्षम बनाइने छ ।
- परम्परागत स्थानीय कृषिबस्तु एवं मौलिक प्रविधि (Indegeneous Knowledge /Technology) हरुको पञ्जिकरण गरी प्रबर्द्धन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- कृषिजन्य उद्योगलाई राष्ट्रियस्तरमा प्राथमिकतामा प्राप्त उद्योगको रुपमा मान्यता दिई सोहि अनुरूपका सुविधा प्रदान गरिनेछ ।
- संचालित उद्योगहरूमा स्थानीय कच्चा पर्दार्थको प्रयोगलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।

- कृषि उत्पादन पकेट/ कृषि वृहत उत्पादन क्षेत्र (Growth Center) मा आधारित बस्तुको निर्यात तथा बजार प्रबर्द्धन मुखी व्यवसाय खोल्न सम्भाव्यताको आधारमा उपयुक्त प्रविधि सहयोग प्रदान गरिनेछ ।
- कृषि व्यावसायहरूसंग सम्बन्धित निकायहरु बीच समन्वय गर्न र नीतिगत एवं कार्यान्वयन स्तमा आइपरेका बाधा कठीनाईहरुको समाधानमा पहल गर्न कृषि विकास समितीलाई परिचालन गरिनेछ । यस समितिमा निजी क्षेत्रको सहभागीता बृद्धि गरिनेछ ।
- कृषि बजार विकासको निति र योजना अनुकूल हुने गरी सहकारी संस्था गैर सहकारी संस्था, स्थानिय निकाय, सहकारी वा निजी क्षेत्र बाट कृषि बजार पूर्वाधार विकासमा लगानी गर्न प्रस्ताव आएमा यस्तो पूर्वाधार विकास गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- नेपालममा विकास भएका र हुने कृषि उपज बजार स्थलहरुबाटै स्रोत परिचालन गरी उनीहरु बिच समन्वय पूर्वाधार तथा क्षमता विकासमा योगदान पुऱ्याउन कृषि व्यावसाय प्रबर्द्धनको कोषको गठन गरिनेछ । यस कोषमा प्रत्येक बजारले बार्षिक खुद आयको २ प्रतिशत रकम जम्मा गर्ने व्यावस्था गरिनेछ । यस कोषको संचालन गर्न बजार संचालक समितिको संग्लनतामा समिति गठन गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्र, सरकारी वा गैर सरकारी संस्था सरकारी स्वामित्वमा रहेको जग्गामा निजी वा गैरसरकारी तथा सरकारी निकायको सहकार्यमा कृषि बजारको पूर्वाधारको संम्भावना देखिएमा सार्वजनिक निजी साक्षेदारीमा पूर्वाधार विकास गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
- व्यावसायिक कृषि संग सम्बन्धित वाली उत्पादन, पशुपालन, बजार व्यवस्था तथा कृषि उद्योगहरुको विमा गराउने व्यावस्थाको विकास गरिनेछ ।
- सुनौलो हजार दिनका आमाहरुलाई कृषि सम्बन्धि पोषणयुक्त कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- कनकासुन्दरी गाउँपालिका भित्र उत्पादनगर्ने स्याउ किसानहरुले प्रत्येक बर्षको भदौ महिनाको पहिलो साताभन्दा पछाडी स्याउ विक्रि वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।

१२. रोजगार सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँपालिका भित्रका सबै बेरोजगार व्यक्तिहरुको विवरण संकलन गरी व्यवस्थित रुपमा सुचिकृत गरिनेछ।
- गाउँपालिकाको रोजगार सेवा केन्द्र को **MIS SYSTEM** मा इन्ट्री भएका बेरोजगार व्यक्तिलाई मात्र कामदारको रुपमा खटाइने व्यवस्था गरिनेछ।
- काममा छनोट भई खटिएका बेरोजगार व्यक्तिहरुको ज्याला अनिवार्य बैक खाता मार्फत भुक्तानी गरिनेछ।
- सुचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई सम्पूर्ण भौतिक पूर्वाधार निर्माण आयोजनामा श्रमिकका रुपमा परिचालन गरिनेछ।
- विदेश बाट रोजगारी गुमाएर घर फर्किएका तथा स्वदेश मै रोजगारी गुमाएका सबै नागरिकलाई रोजगार सुनिश्चित गर्न विशेष पहल गरिनेछ।
- गाउँपालिकाबाट ठेक्का प्रक्रिया मार्फत सन्चालन हुने आयोजनाहरुमा पनि स्थानिय बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई कामका लगाउने व्यवस्था गरिनेछ।
- बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई रोजगार प्रदान गर्न निजी क्षेत्र, सरकारी र गैरसरकारी क्षेत्रसंग आवश्यक समन्वय सहकार्य गरिनेछ।
- गाउँ-गाउँ मा सिँहदरबार भन्ने नेपाल सरकारको नीति अनुसार बैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरुका लागि श्रम स्वीकृती सम्बन्धी सम्पूर्ण अनलाइन कार्य गरी श्रम कार्ड अपलब्ध गरिने व्यवस्था गरिनेछ।
- रोजगार सेवा केन्द्र को आन्तरिक व्यवस्थापन तथा प्रभावकारीताको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- श्रमिकहरुको श्रम अवधी भरका लागि दुर्घटना बिमाको व्यवस्था गरिनेछ ।
- श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान कार्यक्रम हरेक वडा मा सन्चालन गरिनेछ।

➤ रोजगार रणनीति बनाई कार्यक्रमलाई व्यवस्थित तथा प्रभाकारी बनाइनेछ ।

१३. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धि नितिहरु

- गुणस्तरीय र मापनयोग्य खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना निर्माण तथा संचालनका निम्ती मर्मत सम्भार कार्यकर्ता (पलम्बर) लाई बिषय बिज्ञबाट तालिमको व्यावस्था गरी आधारभुत औजार तथा उपकरणहरुको व्यवस्था गरी प्रदान गर्ने ।
- खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना दिर्घकालीन र व्यावस्थित गर्नका लागि कम्तिमा १ वडामा १ जना हुने गरी खानेपानी सरसफाई मर्मत सम्भार कार्यकर्ता (पलम्बर) छनौट गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- नयाँ निर्माण खानेपानी तथा सरसफाई आयोजना पश्चात संगै मर्मत सम्भार कोष अनिबार्य खडा गरी संचालन समिति मार्फत कोषमा जम्मा गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- खानेपानी सुरक्षा योजना कायम गर्न खानेपानीका मुहानको पानी परीक्षण गर्न आवश्यक स्रोत साधन सहितको ल्यावको व्यावस्था गरिनेछ ।
- ठुला तथा बृहत पालिका स्तरीय गौरबका खानेपानी आयोजना निर्माण पूर्व र निर्माण पश्चात तालिम प्रदान गर्ने व्यावस्था गरिनेछ ।
- नयाँ निर्माण सरसफाई तथा खानेपानी आयोजना म, मेरो र हाम्रो खानेपानीको भावना जागृत राख्न कम्तिमा ३ बर्ष सम्म कुनैपनी मर्मत सम्भारको लागि बजेट विनियोजन नगरी स्वयम समुदायको दायित्व र स्वामित्व रहने गरी आयोजना हस्तान्तरण गर्ने व्यावस्था गरिनेछ।
- पुराना मर्मत सम्भारका खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनामा प्राथमिकरणका आधारमा सार्वजनिक धारालाई हटाई एक घर एक धारा कायम हुनेगरी मर्मत सम्भार योजनामा बजेट व्यावस्थापन गरिनेछ ।
- आगामी आ ब २०८०।०८१ मा यस गाउँपालिकालाई खानेपानी तथा सौचालयको पूर्णताको एकिन गरी सरसफाई युक्त गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ ।

१४. उर्जा विकास सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँपालिका भित्रका सम्पूर्ण खोलानालाहरुमा विद्युत निकाल्नका लागि सम्भाव्यता अध्यायन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका विद्युत गृहहरुको क्षमता बृद्धी गरी थप गाउँबस्तीहरुमा विद्युत सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र लामो समय देखी निर्माणाधिन बिद्युत आयोजनाहरुको पुन सम्भाव्यता अध्यायन गरी औचित्यताको आधारमा मात्र बजेट विनियोजन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकालाई राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाइनमा जोड्नका लागि पहल गरिनेछ ।
- विद्युत नपुगेका गाउँबस्ती तथा घर हरुमा बैकल्पिक उर्जाको व्यावस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक घर तथा गाउँबस्तीहरुमा धुँवा रहित चुलोको व्यावस्था गरिने छ ।

१५. पशु पंक्षी विकास सम्बन्धि नितिहरु

- पशु नश्ल सुधार कार्यक्रम अन्तर्गत सबै वडाहरुमा कम्तिमा २०० वटा गाई/भैसी मा कृतिम गर्भाधान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- कृतिम गर्भाधान बाट सुत्केरी भएका माऊ पशुलाई रु.१००० सुत्केरी स्याहार भत्ता उपलब्ध गराईने छ।
- पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको पहुच भन्दा टाढारहेका पशुपालक कृषकहरुलाई पशु स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर संचालन गरीने छ।
- भेडा/बाख्रा पालन क्षेत्रमा बाह्य परजीवी नियन्त्रण गर्न १ वटा डिपीङ्ग ट्याक निर्माण गरिने छ।
- पशु उपचार सेवालालाई प्रभावकारी बनाउन ३ वटा ट्रेविज निर्माण गरिने छ।

- स्वच्छ मासु उत्पादन गर्नका लागि ५ वटा मासु पसल निर्माण तथा सुधार गरिनेछ।
- खर्क सुधार अन्तर्गत चरन क्षेत्रमा पशुहरूलाई झरी-बादल बाट बचाउन टहरा,पिउनका लागि पानी पोखरी निर्माण गरिने छ।
- ५० माऊ भन्दा बढी दर्ता गरी भेडा/बाख्रा पालन गर्ने ब्यावसायीक कृषकलाई ७० प्रतिशत अनुदानमा रेन्कोट,गमबुट,पाल तथा सोलार उपलब्ध गराइने छ।
- पशुपन्धी पालक कृषक समूह,सहकारी,निजि,उद्योगी ब्यावसायी तथा सम्बन्धित बिषयका बिज्ञ र पशुपन्धी विकास शाखा बिच २ पटक अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ।
- पशु आहार उपलब्ध गराउन स्थानीय र उन्नत भुई तथा डाले घाँसको १ वटा नर्सरी निर्माण गरी घाँसका विरुवा उपलब्ध गराइने छ।
- कृतिम गर्भाधान सेवा बिस्तार गर्नकालागि पशु स्वास्थ्य प्राविधिकहरूलाई तालिमको ब्यवस्था गरिनेछ।
- पशु स्वास्थ्य सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन नपुग रहेका अति आवश्यक सामाग्रीहरू:माईक्रोशकप,बडिजो,कास्टीङ्ग रोप,फ्रिज आदी सामाग्रीहरू खरिद गरी उपलब्ध गराइने छ।
- पशुपन्धी विकास शाखा अन्तर्गत रहेका पशु प्राविधिकहरूको क्षेमता अविबृद्धि गराउन तालिमहरू उपलब्ध गराइने छ।
- भेडा/बाख्रा बिक्रि वितरणमा एकरूपता ल्याउन सम्भावित क्षेत्रमा १वटा संकलन केन्द्र निर्माण गरिने छ।
- ब्यावसायीक गाई/भैसी पालक कृषक समूह गठन तथा परिचालन गरिने छ।
- दर्ता भएका ४ वटा भेडा/बाख्रा पकेट क्षेत्रलाई विस्तार गरी ६ वटा पुर्याइने छ।
- माहामारी जन्य रोगहरू: खोरैत भ्यागुत्ते चरचरे पि.पि.आर. रेविज लम्पीस्कीन रानीखेत जस्ता रोगहरू नियन्त्रण गर्न अनिबार्य खोप लगाइने छ।
- पालिका भित्र रहेका हरेक पशुपन्धीलाई वार्षिक २ पटक गोवर परिक्षण गरी जुका नाम्लेको औषधी उपलब्ध गराइने छ।
- पशुपन्धी विमा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन विमा कम्पनी, पशुपन्धी विकास शाखा र कृषक विच अन्तरक्रिया गरी विमा कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउन पहल गरिने छ।
- स्थानिय तथा उन्नत माछा पालन ब्यावसायलाई ब्यावसायीक बनाउन तालिम तथा पोखरी निर्माण,भुरा खरिदमा अनुदान उपलब्ध गराइने छ।
- सुनौला हजार दिनका आमाहरूको पोषण सुधारमा बहुक्षेत्रिय पोषण शाखा संग समन्वय गरी कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- यस अघि पालिकाले वितरण गरेका भेडा बाख्रा पालक कृषकहरूको अनुगमन गरी उत्पादन बृद्धि गर्ने किसानलाई पुरस्कृत र नास गर्ने कृषकलाई दण्डित गरिनेछ ।

१६. सहकारी सम्बन्धि नितिहरू

- शिक्षा ,तालिम र सुचनाको माध्यमवाट सहकारीको संस्थागत क्षमता विकास र सहकारी सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने सम्बन्धि देहायका नीतिहरू अवलम्बन गरिने छ |
- सहकारीको मुल्य र सिद्धान्तहरूलाई अनुसरण गर्न गराउन सबै सहकारी संघ संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गरिने छ |
- सहकारी शिक्षा, तालिम र सूचनालाई व्यापक र प्रभावकारी बनाउन सम्बन्धित सरकारी निकाय तथा सहकारी संघ संस्थाहरूलाई प्रभावकारी ढंगले परिचालन गरिने छ |
- सदस्यहरूको चेतना अभिवृद्धि गर्न र व्यवस्थापन क्षमता बढाउन सहकारी अनुशिक्षण र तालिमलाई अनिवार्य गरिदै लगिने छ
- सहकारी सम्बन्धि तालिम दिने र सूचना सम्पेषण गर्ने काममा सहकारीका संघ संस्थाहरूको अग्रसरता र सहभागितालाई प्रोत्साहित गरिने छ |

- आम नागरिकहरूलाई सहकारी सम्बन्धि जनचेतना अभिवृद्धिका लागि सरकार, स्थानीय निकाय, सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज , विकास साझेदारी, शैक्षिक क्षेत्र, संचार जगतका साथै सामाजिक संघ संस्थाहरू परिचालन गरिने छ ।
- कृषि क्षेत्र लगाएत अन्य उत्पादन तथा सेवामा आधारित सबै प्रकारका व्यवसायमा सहकारीलाई क्रियाशील तुल्याउन देहायका नीतिहरू अव;अवलम्बन गरिने छ ।
- सहकारी पद्धतिबाट उद्योग व्यवसाय स्थापना र संचालन गर्न कुनै अवरोध नहुने गरि सम्बन्धित विषयहरूको क्षेत्रगत नीति तथा कानूनहरूमा परिमार्जित गरिने छ ।
- श्रमिकहरूको स्वामित्व रहने सहकारी उद्योग व्यवसाय मार्फत रोजगारीको सिर्जना गर्न नीतिगत व्यवस्थाका साथै उपयुक्त कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गरि कार्यन्वयन गरिने छ ।
- सहकारी उद्योग व्यवसायलाई स्वच्छ र वातावरण मैत्री बनाउन आवश्यक प्रविधिको उपयोगमा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- कृषि उत्पादन, भण्डारण, प्रशोधन तथा वाजरिकरण र कृषि सामग्रीको आपूर्ति व्यवस्थापनमा कृषि सहकारी संघ संस्थाहरूको संगलनता प्रोत्साहन गरिने छ।
- सार्वजनिक क्षेत्रका कलकारखाना ,कृषि फर्म तथा बजार केन्द्रहरूको व्यवस्थापनमा सहकारी संघ संस्थाको संगलनता र सहभागितालाई प्राथमिकता दिइने छ ।
- कृषि शिक्षा ,स्वास्थ्य ,उर्जा ,विमा, पर्यटन ,संचार जस्ता उत्पादन तथा सेवाका उद्योग व्यवसायमा सहकारी संघ संस्थाको लगानी र व्यवस्थापनलाई उत्प्रेरित गरिने छ ।
- स्थानीय पुंजी ,श्रम, सिप र साधनको परिचालन गरि ग्रामिण अर्थतन्त्र को विकास गर्न सहकारीमा आधारितमा कृषिसंग सम्बन्धित उद्योग व्यवसायलाई प्रवद्धन गरिने छ ।
- महिला ,गरिव ,अपांग, सीमान्तकृत ,भूमिहीन तथा पिछडिएका वर्ग र श्रमिकहरूका साथै आम नागरिकहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन सहकारीको पहुँच अभिवृद्धि गर्न देहायका नीतिहरू अवलम्बन गरिने छ ।
- लैंगिक दृष्टिकोणले पछि परेका सहकारीमा आवद्ध महिलाहरूलाई एकल तथा सामुहिक रुपमा उद्योग व्यवसाय संचालन गर्न क्षमता विकासका लागि आवश्यक पर्ने व्यावसायिक तथा सिपमुलक तालिम प्रदान गर्न सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।
- विपन्न परिवारलाई सहकारी संस्थाहरूमा आवद्ध गराई सामुहिक उद्योग व्यवसायहरू संचालन गरि उनीहरूको आर्थिक .सामाजिक तथा संस्कृति विकासमा योगदान पुर्याउने गरि लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- लक्षित समूह द्वारा संचालन गरिने उद्योग व्यवसायहरूका लागि विउ पुँजीको व्यवस्थापन एवं व्यावसायिक क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहूलियत पूर्ण ऋण तथा पुँजीगत अनुदान उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- विकास साझेदारहरूको सहकार्यमा लक्षित समुदायको हकमा सहकारी संघ संस्थाहरूको स्थापना र संचालनका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- अनौपचारिक समुहहरूलाई सहकारीमा रुपान्तरण गरि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सहित संस्था दर्ताको प्रक्रियालाई सहकारी शाखाबाट सहजीकरण गरिने छ ।
- समुदायका सदस्यहरूलाई सहकारीको माध्यमबाट एकजुट भई उद्योग व्यवसाय संचालन गर्न उत्प्रेरित गर्ने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- गरिव घरपरिवार पहिचान सहित त्यस्ता व्याक्तिहरूलाई सहकारीमा संगठित गरि वचत परिचालन, विना धितो कर्जा ,जोखिम व्यवस्थापन, सिपमुलक तालिम ,कृषि उत्पादन तथा लघु उधम स्थापनामा सहयोग उपलब्ध गराइने छ ।

- सहकारी निर्दिष्ट मुल्य र सिद्धान्तहरूको अभ्यास गर्दै प्रभावकारी व्यवस्थापन विधिको अवलम्बन तथा नियमन मार्फत सहकारी क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्ने सम्बन्धिमा देहायका नीतिहरू अंगिकार गरिने छ ।
- सहकारीका पदाधिकारी , व्यवस्थापक र कर्मचारीहरूको गुणस्तर र क्षमता अभिवृद्धिमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- सहकारीको व्यवस्थापकलाई विधि र प्रक्रियामा आधारित बनाई सहभागिता , पारदर्शीता र जवाफदेहिता व्यवहारमा सुनिश्चित गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सहकारी संघ संस्थाहरूको आन्तरिक नियन्त्रण पद्धति र लेखापरीक्षणलाई थप व्यवस्थित गरि स्व नियमनको अभ्यासलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- सहकारी मार्फत हुने वित्तिय कारोवारलाई सुरक्षित र भरपर्दो बनाउन सबै सहकारीको नियमित अनुगमन र सो को आधारमा नियमन हुने प्रभावकारी गरिने छ ।
- व्यवस्थापनमा सहकारी पद्धति विपरितका कार्यहरू र सहकारीको श्रोत साधनको दुरुपयोग गर्ने प्रवृत्ति अन्त्य गर्न शुन्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र संचालनमा रहेका शेयरधनी तथा वचतकर्ताको रकम दुरुपयोग गर्ने सहकारीलाई कानुनी दायरामा ल्याइनेछ।

१७. सामाजिक सास्कृतिक तथा पर्यटन सम्बन्धि नितिहरू

- खष भाषाको उद्गम स्थल यस कनकसुन्दरी गाउँपालिकाको भाषा सस्कृति संरक्षणमा विशेष पहल गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा विभिन्न गाउँबस्तीहरूमा रहेका सामाजिक, सास्कृतिक रितिरिवाज चालचलन जुन खष सभ्यता झल्किने खालका थिए तर हालका पिडीहरूबाट त्यस्ता सामाजिक सास्कृतिक रितिरिवाज चालचलन अबलम्बन गर्न नसक्दा लोप हुने अवस्थामा रहेकाले सस्कृतिक संरक्षणमा जोड दिइने छ ।
- खष भाषाको पाठ्यक्रम बनाई पठनपाठन गराइनेछ ।
- खष सभ्यताका रूपमा रहेका मागल, झोडा, चुट्किला, भैलो, धामी नाच, बालो नाच, छैटी लगायतका संस्कृतीहरूको उचित संरक्षण गरिनेछ।
- पुराना तथा जिर्ण भएका पुरातात्विक खम्बा, पाटी पौवा, मन्दिर, थान तथा धार्मिक स्थलहरूको संरक्षण एवं पुन निर्माण गर्न बजेट व्यावस्था गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेका प्रसिद्ध मन्दिर कनकासुन्दरी मन्दिरको संरक्षण एवं पूर्वाधार निर्माणमा आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण धार्मिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बर्द्धन र जिर्णद्धार गरिनेछ ।

१८. उद्योग सम्बन्धि नितिहरू

- यसै क्षेत्रमा पाइने जडीबुटीलाई व्यावसायीक रूपमा खेती गर्नका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- यस कनकासुन्दरी गाउँपालिका क्षेत्रमा न्यून संख्यामा रहेका उद्योग तथा रोजगारीका अन्य अवसरहरूलाई व्यापक खोजी गरी सम्भावना रहेका काष्ठ उद्योग, पशुपालन उद्योग, पर्यटन उद्योग, राडी पाखी उद्योग लगायतका अन्य घरेलु तथा साना उद्योगहरूको प्रोत्साहन तथा विकास गरिने निति अवलम्बन गरिनेछ।
- विभिन्न गाउँबस्तिमा रहेका लघु उद्यमीहरूको पहिचान गरी नयाँ लघु उद्यमीहरू निर्माण गर्न विभिन्न किसिमका व्यावसायिक तालिम दिइनेछ।
- व्यावसायिक रूपमा उद्योग गर्न चाहने उद्यमीहरूलाई निर्व्याजि कर्जा तथा सहूलियत कर्जा उपलब्ध गराउनलाई पहल गरिनेछ ।

- यस क्षेत्रमा सम्भावनाको रूपमा रहेको स्याउ प्रसोधन उद्योग, निगालाको सामाग्री उत्पादन उद्योग स्थापनामा पहल गरिनेछ ।

१९. सूचना तथा संचार प्रविधि सम्बन्धि नितिहरु

- यस गाउँपालिकामा यस पूर्व संचालन गरिएका सम्पूर्ण सफ्टवेयर हरु नविकरण गरिने छ र नयाँ सफ्टवेयरहरुलाई चुस्त दुरुस्त रूपमा आगामी आर्थिक बर्षमा संचालनमा ल्याइ सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा सम्बन्धित सूचना तथा तथ्यांकको व्यवस्थिक अभिलेख तथा संग्रहको लागी राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्रले तोकेको मापदण्डको अधिनमा रही सूचना प्रविधि शाखामा सूचना तथा अभिलेख केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- कनकासुन्दरी गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको सहजताका लागी डिजिटल नागरिक बडापत्रको व्यवस्थापन गरिनुका साथै नागरिकहरुले थप जानकारी लिनका लागी टोल फ्रि नम्बरको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको सकारात्मक गतिविधि प्रसारण गर्नका लागी रेडियो कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्न दिइनेछ ।
- आधुनिक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा आमजनताको पहुँच स्थापित गरिनेछ ।
- सूचनाको हक सम्बन्धि ऐनलाई पूर्ण रूपमा लागु गरिनेछ ।
- सूचना तथ्याङ्क तथा अभिलेख व्यवस्थापनलाई उच्च प्राथमिकता दिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सरकारी कार्यालयहरुमा विद्युतिय शासन प्रणालीमा आवद्धता गर्ने तर्फ आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका कार्यालयमा हाइ स्पिडको इन्टरनेट बाट सबै वडा कार्यालयमा समेत वितरण गर्ने कार्यमा पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका सबै वडाहरुमा इन्टरनेट सेवा विस्तार गरिनेछ ।
- सूचना र सञ्चार प्रविधि बिना समृद्ध समाजको परिकल्पना गर्न सकिदैन । भरपर्दो सञ्चार व्यवस्था हुन नसक्दा यहाँका जनता समय समयमा सञ्चार विहिन हुनु परेको अवस्था विदितै छ सो समस्या समाधानका लागी सरोकारवालाहरूसंग छलफल तथा अन्तरक्रिया गरि समस्या समाधानका लागी आवश्यक पहल गरिनेछ ।

२०. सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धि निति

- महिला विरुद्धका सबैकिसिमका हिंसा र विभेदको प्रभावकारी ढंगले अन्त्य गरिनेछ ।
- बाल बिवाह, बहु विवाह पूर्ण रूपमा निषेध गरिनेछ ।
- महिलालाई स्थानिय स्तरमा उपलब्ध स्रोत साधनको प्रयोग गरी सिपमुलक तालिम प्रदान गरी महिला रोजगारीमा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- महिला रोजगारीमा बिषेश प्रथामिकता दिइनेछ ।
- गाउँसमाजबाट जातीय भेदभाव तथा छुवाछुतको पूर्ण रूपमा अन्त्य गरिनेछ ।
- संविधानद्वारा प्रदत्त दलित समुदायको हकहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- समाजमा दलित समुदायको न्याय र समानता स्थापना गरिनेछ ।
- जातिय भेदभाव, उचनिच तथा छुवाछुत प्रथा लागु गर्ने अपराधिलाई आजिवन काराबासको कानूनी व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरिनेछ ।
- युवाहरुलाई स्वयंसेवामा उत्प्रेरित गरी गाउँपालिका निर्माणमा परिचालन गरिनेछ ।
- शिक्षित र दक्ष युवालाई गाउँपालिका भित्रै उच्च पारिश्रमिकमा आधारित रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
- फरक क्षमता एंव अपाङ्गता प्रतिको दृष्टिकोणमा सकारात्मक परिवर्तन गरिनेछ । शिक्षा, सिप विकास र रोजगारीमा उनिहरुको बिशेष क्षमतालाई उजागर गर्न बिशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सामाजिक सुरक्षाको दायरामा ल्याइनेछ ।

- यस गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने सरकारी भवन, विधालय तथा पूर्वधारहरु अपाङ्गतामैत्री, महिलामैत्री, बालबालिकका मैत्री तथा ज्येष्ठ नागरिक मैत्री हुनेछन् ।
- यस गाउँपालिका भित्रका सबै सरकारी कार्यलयहरुमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था हुनेछ ।
- समान कामको लागि समान ज्याला दिईनेछ । समान कामको लागी महिला पुरुषमा बिभेद गरिनेछैन ।
- बाल श्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणाका लागी सबै किसिमको बालश्रमको अन्त्य गरिनेछ ।

२१. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका महिला, दलित, आदीबासी जनजाती, पिछडा वर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, अपाङ्गता भएका व्यक्ती, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, किसान, श्रमिक, उत्पिडित, आर्थिक रुपले बिपन्न, लोपउन्मुख लगायत लक्षित वर्गको तथ्यांक संकलन तथा अधावधिक गरी शसक्तिकरण कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- आमा, वुवा बिहिन तथा जोखिममा परेका बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ती, असहाय ज्येष्ठ नागरिक तथा हिंसा पिडित महिलालाई आवश्यकता अनुसार सहयोग गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका आधारभुत र माध्यामिक विधालयहरुका किशोरी स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- समाजमा रहेका कुरीती र कुसंस्कार (लैङ्गिक हिंसा, महिला हिंसा, घरेलु हिंसा, बाल श्रम, बाल विवाह, बहु विवाह, छाउपडी प्रथा, दाईजो प्रथा, बोक्सी प्रथा, लागु औषध दुर्वेशन, मध्यपान, जुवातास, मानव बेचबिखन आदी ।) विरुद्ध महिला समुह/समिती, बाल क्लब, किशोरी समुह, टोल विकास संस्था आदीको क्षमता विकास गरी परिचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा प्राप्त गर्ने व्यक्तीहरुको विवरण अनलाइन प्रणालीमा अद्यावधिक गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापतको रकम बैंक मार्फत समयमा नै सहज रुपमा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- हिंसा पिडित महिला तथा बालबालिकाहरुको लागी अस्थाई सेवा केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा रहेको कुमारी बैंकको स्तरउन्नती गरि सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा सहजता ल्याइनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम वितरणलाई व्यवस्थित गर्नका लागी थप बैंक तथा वित्तिय संस्थाको शाखा स्थापनाका लागी पहल गरिनेछ।
- पञ्जीकरणको कार्यलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।

२२. सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँपालिकाबाट सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सेवाग्राहीहरुलाई कुनैपनी प्रकारको विभेद नगरी उच्च प्राथमिकता दिइ सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- यस पालिकामा कार्यरत पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुले पालना गर्नु पर्ने आचरणलाई थप प्रभावकारी बनाउदै पूर्ण रुपमा पालना गरिनेछ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी जनमुखी उत्तरदायी सरल र सहज चुस्त दुरुस्त बनाउन प्रशासनिक क्षेत्रमा भौतिक र आर्थिक व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कार्यालयलाई सवल र सफल बनाउन आवश्यक ऐन नियम बनाइने र बनेका ऐन नियम कार्यान्वयनमा ल्याइ पूर्ण रुपमा पालना गरिनेछ ।
- भौगोलिक विकटतालाई ध्यानमा राखी घुम्ति सेवा शिविरलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सहायता कक्षलाई अझै प्रभाकारी बनाउन थप व्यवस्थापन तथा निरन्तरतामा जोड दिइने छ ।

२३. समन्वय तथा सहकार्य सम्बन्धि निति

- सबै समस्याहरुको समाधान एकै पटक सम्भव छैन र हुन सक्दैन । यसका लागी संघिय सरकार, प्रदेश सरकार अन्य स्थानीय तहहरु निजी क्षेत्र गैर सरकारी संघ संस्थाहरु, दातृ निकायहरु, नागरिक समाज, प्रबुद्ध वर्गहरु तथा विकास साझेदारहरु सँग सम्वाद, सहकार्य र जनसहभागीताको निति अबलम्बन गरिनेछ । विकासको सुरुवात म बाटै नामक विशेष कार्यक्रम सुरुवात गरिनेछ ।

- गाउँपालिका संग सिमा जोडिएका छिमेकी पालिकाहरु बिच साझा विकासका योजनाहरु छनौट गरी सयुक्त साझेदारिमा निर्माण गर्ने निति लिइनेछ ।
- संघिय सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारको सयुक्त लगानीमा निर्माण गर्न सकिने योजना छनौट गरी निर्माण गर्ने निति लिइनेछ ।
- सयुक्त लगानीमा निर्माण गरिने योजनाहरुलाई पहिलो प्राथमिकता दिइने निति लिइनेछ ।

२४. स्थानीय न्याय व्यवस्थापन सम्बन्धि नितिहरु

- गाउँ समाजमा अनावश्यक रुपमा हुने विवाद मुद्धा मामिलाहरुलाई प्रारम्भिक चरणमै स्थायी समाधान गर्न मेलमिलाप र मध्यस्थता साथै गाउँपालिकाको न्यायिक समितीको क्षमता अभिवृद्धी गरिनेछ ।
- पिछडीएको बर्ग र क्षेत्रका व्यक्तिहरुको न्यायमा सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न कानुनी शिक्षा र सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- कानुन बिज्ञहरुबाट न्यायिक समिती जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडाहरुमा मेलमिलाप केन्द्रहरुको गठन गरी न्यायीक समितिको काम कारवाहीमा सहजता ल्याइने छ ।

२५. सुशासन सम्बन्धि नितिहरु

- जनतालाइ पायक पर्ने स्थानमा एकिकृत सेवा केन्द्र स्थापना गरी गाँउपालिकाबाट जनताले प्राप्त गर्ने सम्पूर्ण सेवा प्रदान गरिनेछ ।
- जनताप्रति उत्तरदायी तथा लोक कल्याणकारी गाँउपालिका निर्माणको आधार बलियो बनाउँदै लगिनेछ।
- तिब्र सामाजिक आर्थिक विकासद्वारा जनतामा राजनीतिक परिवर्तनको लाभ पुऱ्याउन गाउपालिकाको मुख्य जिम्मेवारी बनाइनेछ ।
- सामाजिक जीवनका सबै क्षेत्रमा लोकत्रान्त्रिक प्रणालीको प्रवर्द्धन गरिनेछ । विधीको शासन सुदृढ तुल्याइनेछ ।
- संविधानप्रदत मौलिक हक र स्वतन्त्रताको पूर्ण उपयोगको प्रत्यभुती गरिनेछ ।
- सुचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी ब्यवस्थालाई कुसल पारदर्शि र सेवाग्राही मैत्री तुल्याइनेछ ।
- डिजिटल नागरिक वडा पत्र यसै आर्थिक वर्ष देखि राखिनेछ ।
- भ्रष्टाचार रहित पालिका बनाउने तथा भ्रष्टाचारमा सुन्य सहनशिलता कायम गरिनेछ ।
- सबै किसिमका खर्च रकमहरु समय समय मा सार्वजनिक गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाको काम कारबाही र सेवा प्रवाह लगायतका बिषयमा प्रत्येक वडाहरुमा सार्वजनिक सुनुवाई एंव सामाजिक लेखा परिक्षण गरिनेछ ।
- गाँउपालिकाले बिभिन्न किशिमका नागरिक एप्स हरु प्रयोगमा ल्याई सेवा प्रवाह लाई चुस्त दुरुस्त बनाइनेछ ।

२६. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारिको क्षमता विकास सम्बन्धि निति

- कर्मचारीको कार्य सम्पादनमा आमूल परिवर्तन गर्न समिति गठन गरी सुशासन कायम गरिनेछ ।
- कर्मचारीको कार्यक्षमता वृद्धी गर्न आवश्यकतामा आधारित तालिम प्रदान गर्ने ,प्रविधी मैत्री बनाउने तथा असललाई पुरस्कार र खराब लाई दण्ड दिने नीति लिइनेछ।
- गाँउपालिकामा आवश्यकता अनुसार कर्मचारीहरु पदपूर्ति गर्दै लगिनेछ ।
- अन्य स्थानिय तहका राम्रा अभ्यासहरुलाई यस गाँउपालिकामा भित्र्याउन जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीहरुलाई अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न बिभिन्न किसिमका तालिम तथा गोष्ठीको आयोजना गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धि गर्न क्षमता बिकास कार्य योजना बनाइ लागु गरिनेछ ।
- उपभोक्ता समितिलाई क्षमता विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन निरन्तरता दिइनेछ ।

२७. खाद्य सुरक्षा तथा पोषण सम्बन्धि नितिहरु

- खाद्यन्नको उत्पादन, भण्डारण र वितरण प्रणालिलाई न्यायोचित गर्न उपयुक्त मल, विऊ र प्रविधि सहित दिगो कृषि उत्पादनको सुनिश्चितता, आपतकालिन समयमा समेत उपलब्धताका निम्ति वैज्ञानिक ढंगले भण्डारण र समन्यायिक वितरण प्रणालिको विकासलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- आवश्यकता अनुसारको पोषणयुक्त खाद्यन्नमा भौतिक र आर्थिकरूपमा पहुँच पुर्याउनका साथै क्रयशक्ति र बजार मूल्य बीच सन्तुलन कायम गरिने छ ।
- असल खाद्य संस्कृतिको विकास गरिनुका साथै पोषणयुक्त, विषादिरहित र स्वच्छ खाद्यन्नको छनौटको अवसर र उपभोगमा लैंगिक, जातिगत र वर्गिय विभेदको खाद्य सुरक्षा कायम गरिने छ ।
- अनुपस्थित भू-स्वामित्वलाई निरूत्साहित गर्दै जग्गाको चक्लाबन्दी गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरिने छ ।
- भूमिको उत्पादनशीलता, प्रकृति तथा वातावरणीय सन्तुलन समेतका आधारमा नियमन र व्यवस्थापन गर्दै त्यसको समुचित उपयोग गरिने छ ।
- कृषकका लागि कृषि सामग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजारमा पहुँचको व्यवस्था गरिने छ ।
- कनकासुन्दरी गाउँपालिकाले महिला किशोरी तथा बालबालिकामा हुने कुपोषणको अवस्थामा सुधार ल्याउन नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त बहुक्षेत्रिय पोषण योजनालाई प्राथमिकतका साथ यस पालिकामा कार्यान्वयन गरी रहेकोमा आगामी आ. ब. बाट बिषयगत तथा क्षेत्रगत क्रियाकलापहरु तयार गरी पोषण तथा खाद्य सुधारको लागि तोकिएको क्रियाकलापहरु सन्चालन गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण योजना अन्तर्गत पोषण मैत्री स्थानीय शासन (Nutrition Friendly Local Governance NFLG) अबलम्बन गर्न आगामी ४ बर्ष भित्र यस पालिकालाई पोषण मैत्री स्थानीय तह घोषणाका लागि बिशेष अभियान संचालन गरी वडा घोषणा अभियानलाई विशेष प्राथमिकतमा राखी कार्य गरिनेछ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण योजनाले निदृष्ट गरेका उपलब्धि तथा प्रतफल प्राप्तिको लागि संघिय र प्रदेश सरकारका साथै बिषयगत शाखा र साझेदारी निकायहरूसंग मिलेर पोषण लक्षित र सम्बेदनशिल क्रियाकलापहरु संचालन गरिनेछ र महिला बालबिलका लक्षित कार्यक्रम जस्तै: खाता छोरीको लगानी जीवनभरीको ,बालपोषण अनुदान, सुत्केरी पोषण कार्यक्रम, मर्यादित महिनावारी, सानै छु बढ्न देउ बाल विवाह हैन पढ्न देउ अभियान, खोप कार्यक्रम, बाल मैत्री स्थानिय शासन आदिमा समेत बहुक्षेत्रिय पोषण योजनालाई समावेश गर्दै लगिनेछ ।
- पोषण तथा खाद्य सुरक्षा सम्बन्धि सुचना तथ्याकहरुको व्यावस्थापनको कमी भएको कुरालाई महसुश गर्दै स्थानिय तहको पोषणको क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरुको सहकार्यमा पालिका स्तरीय पोषण पाश्च चित्र तथा स्थिति पत्र (Nutrition Profile and Nutrition Status Paper) यसै बर्ष भित्र तयार गरिने छ ।
- बहुक्षेत्रिय पोषणले तोके अनुसार पालिका र वडा स्तरीय पोषण तथा खाद्य सुरक्षा निर्देशक समितिको संस्थागत र क्षमता विकासमा जोड दिइने छ ।

अन्तमा,

प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमामा मार्गनिर्देशन गर्नुहुने कनकासुन्दरी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरु र मातहतका कर्मचारीहरु, विभिन्न समयमा अग्रज व्यक्तिहरुले दिनु भएका सुझावहरुलाई पनि नीति तथा कार्यक्रम निर्माणका चरणमा स्मरण गरेको छु । निति तथा कार्यक्रम छलफलका क्रममा आ-आफ्नो तर्फबाट सुझाव दिनुहुने पदाधिकारीहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु, बुद्धिजिवी, विषयगत कार्यालयका कर्मचारीहरु, पत्रकार मित्रहरु, सुरक्षा निकायका कर्मचारीहरु र यस गाउँपालिकामा रहनु भएका सबै दिदी बहिनी, दाजु भाईहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

यस गाउँपालिकाको विकासमा सहयोग पुराउने आम नागरीक, करदाता, सबै विकास साझेदार संस्थाहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै वजेटको सफल कार्यन्वयनमा सबैको खुल्ला सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

विभिन्न समस्या र चुनौतिहरुका बाबजुत बस्तुगत यथार्थ धरातलमा उभिएर ति समस्या र चुनौतीहरुको सामना गर्न हामी सबै प्रतिवद्ध र एक्ताबद्ध बनौ, साथै कनकासुन्दरी गाउँपालिकाको उज्वल भविष्य निर्माणको लागि आशावादी बनौ ।

धन्यवाद

अध्यक्ष
दामोदर प्रसाद आचार्य

